

I Jornada COCOOPSI (Comissió de Cooperació i Salut Internacional). Reptes migratoris i salut internacional: La mentoria social com a model d'acompanyament al jovent

Marina Montoya Bernadas

Cap d'Àmbit Programes Mentoria Social d'Associació Punt de Referència

Barcelona, 5 de febrer de 2026

- Des de 1997 construint xarxes de suport per a l'emancipació del jovent tutelat i extutelat o en situació de vulnerabilitat.
- Per afavorir la plena integració social, la igualtat d'oportunitats i la millora de la qualitat de vida de joves en el seu procés d'emancipació.

PERFIL JOVENT: Cada jove és única

- de 16 a 23 anys
- Manca de referents adults al territori.
- Algunes han passat pels sistema de protecció d'infància: situacions de vulnerabilitat greu.
- Afronten dificultats derivades del procés migratori.
- Amb motivacions, desitjos i somnis. Compromeses amb la seva trajectòria
- Amb ganes de conèixer una persona adulta amb qui vincular-se
- Que han de fer front a l'exigència social i del context.
- Que tenen molts recursos personals: són el punt de partida!

Com és l'emancipació per al jovent migrat sol?

- La mitjana d'edat d'emancipació (econòmica) és als **30 anys** (Observatori Joventut Catalunya)
- El 53,8% de jovent migrat afirma **no conèixer a ningú** al país d'acollida que els pugui acompanyar. (Bravo i Santos, 2016).
- La falta de relacions amb figures adultes de referencia quotidianes es considera una barrera en l'acompanyament a la socialització. Només el **37%** identifiquen als educadors i educadores socials com aquetes **figures de referencia**. (M. Cónsola, 2016).
- Existeix una **falta de suport comunitari** que és clau per construir resiliència i autoestima per els reptes als quals han de fer front (Correa-Velez, Gifford y MacMichael, 2015)

Entenem l'emancipació com...

Una **autonomia vinculada** (A. Marina)

Que només és possible des del vincle afectiu i el reconeixement.

Dale

tiempo

al tiempo

Un **procés llarg i integral** cap a l'edat adulta (R. Gilligan)

Que només és possible si construïm itineraris de vida

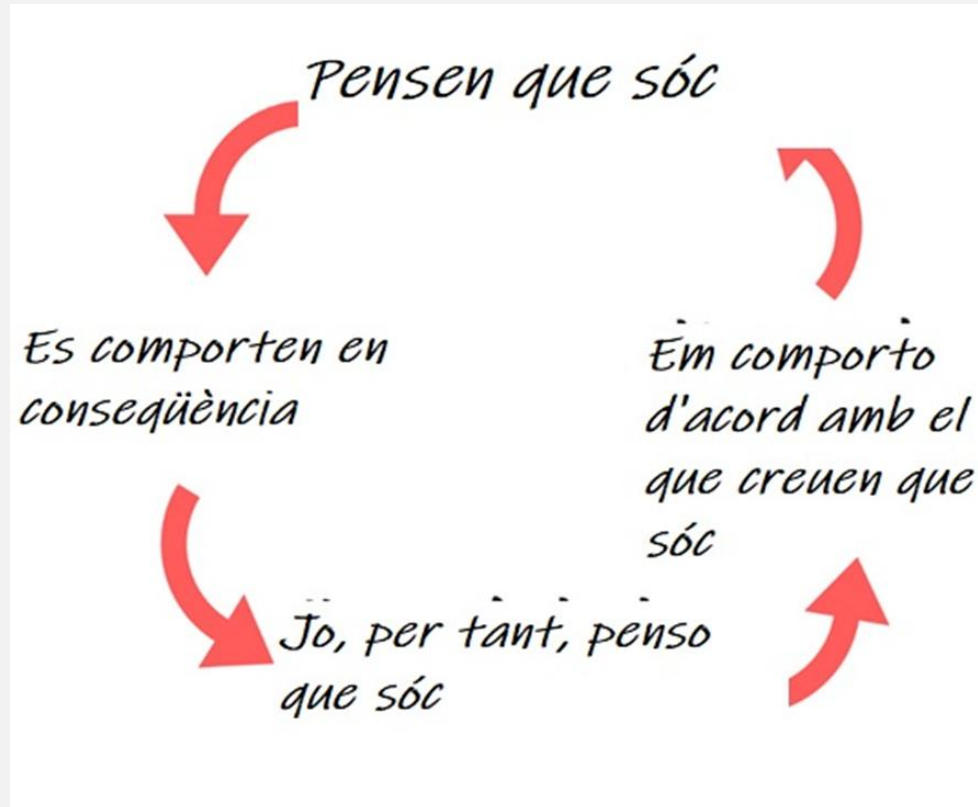
En la qual **el recolzament i el benestar emocional son clau** per construir

Que ens porta la mirada cap a una perspectiva integral de la persona (metàfora de la casa. Vanistendael, 1994)

- Emancipem fent xarxa
- Des del reconeixement
- Anant al costat
- Potenciant oportunitats i figures de referència

- METODOLOGIA D'INTERVENCIÓ SOCIAL
 - VINCLE DE CONFIANÇA
 - CONTEXT D'INFORMALITAT
 - VOLUNTARIETAT
 - INTENCIONALITAT EDUCATIVA
- EN EL MARC D'UN PROJECTE I AMB ACOMPANYAMENT TÈCNIC

DES DEL VINCLE...

- Que aporta reconeixement
- Que aporta el suport emocional necessari per a millorar l'autoconfiança i fer front als reptes que es presentin
- Que aporta obertura a noves oportunitats (xarxa de xarxes), formes de veure el món i sentiment de pertinença

La millora del capital social clau en les desigualtat socials

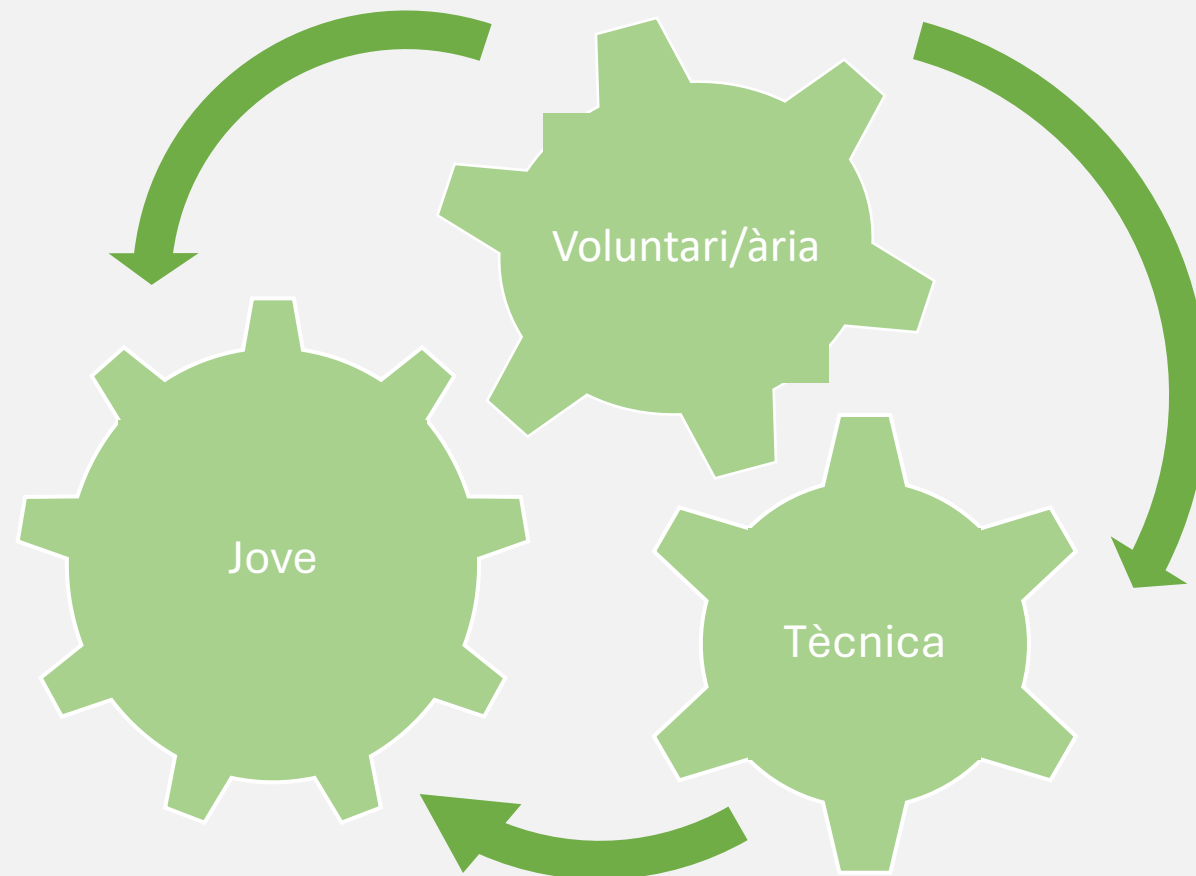
El capital social ens proveeix de la majoria d'oportunitats per la nostra emancipació

La mentoria social promou l'enfortiment de vincles entre grups socials no propers des de la primera persona i sensibilització entorn proper

- Acompanyar un o una jove de 16 a 24 anys
- Per millorar oportunitats emancipació
- Un compromís de 9 mesos, amb propostes de futur
- Trobades setmanals
- Recolzats per un seguiment professional

11 La triangulació de la relació de mentoria

El marc de la relació proposat

- Acompanyar al jovent **respectant el propi ritme**
- Acompanyar **el procés** i no el resultat
- **Des dels recursos personals i comunitaris**
- Donar **espai a l'escolta, els silencis i les converses**
- Fer activitats a **l'abast de les possibilitats econòmiques** del jovent
- Establir **conjuntament les expectatives i les pautes** de la relació
- Deixar **les trobades amb més gent per més endavant**

Beneficis de la Mentoria en el Jovent

BENESTAR EMOCIONAL

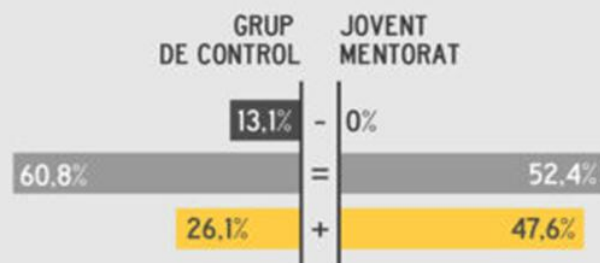

“ He tingut molt bones experiències en aquest projecte. M'agrada veure'm amb la meva mentora. Quan ens veiem, passem i parlem dels meus estudis i objectius a la vida... i he conegut molta gent en les activitats grupals. ”

Echahid

Dades estudi “Informe sobre los impactos de las relaciones de mentoría en las condiciones de vida e inclusión social de jóvenes migrantes”, Oscar Prieto-Flores y Xavier Alarcón

ASPIRACIONS EDUCATIVES

- Disminueix les aspiracions educatives
- = Manté les aspiracions educatives
- + Augmenta les aspiracions educatives (es planteja nivells d'educació superiors)

MILLORES DE COMPETÈNCIES

- 90% Millora coneixement i ús dels recursos del territori
- 81,5% Millora capacitat de relacionar-se i demanar suport
- 80% Millora expressió i comprensió oral
- 66,3% Millora les competències emocionals i afrontament de reptes
- 65% Millora la perseverança i planificació del seu procés d'emancipació

Dades Memòria anual projecte Referents, Punt de Referència (anys 2020, 2021)

ÀREA COMUNITARIA

- Entendre millor la situació, reptes i dificultats que es troba el jovent tutelat i extutelat per emancipar-se, en temes legals-administratius o fins i tot culturals i religiosos.
- Detectar actituds i comportaments racistes tant propis com de la societat.
- Generar consciència social en l'entorn proper

ÀREA INTERPERSONAL

- Aprendre a adaptar la comunicació segons el moment de la persona que tenen davant.
- Aprendre a establir relacions des de l'empatia i el respecte, malgrat diferències d'edat, culturals o religioses.

ÀREA PERSONAL

- Aprendre a relativitzar més els propis problemes
- Practicar la paciència i l'espera, valorar no sols els resultats sinó també processos per aconseguir un objectiu.
- Millora en la capacitat d'adaptació davant de situacions canviants, flexibilitzar objectius o expectatives

Una cosa que sí que és personal que pensava que m'ha portat és veure com una persona molt més jove amb tants pocs recursos, és capaç de buscar-se la vida i tot. A mi això em fa pensar: Tia! M'ha fet relativitzar segons quins problemes de la meva vida laboral. Jo he après de la seva manera de veure el món

Font: Institut DEP, 2022 a consultar a: <https://www.puntdereferencia.org/fer-un-voluntariat-a-punt-de-referencia-ajuda-a-empatitzar-amb-el-jovent-migrant-i-a-sensibilitzar-lentorn-proper/>

“Construir relacions de reconeixement i confiança, que creïn un context emancipador i de creixement personal, és un art a conrear. Requereix de temps, perseverança, una xarxa de suport i creure en qui tens al davant. Des de Punt de Referència persistim dia rere dia per fer-ho possible.”

punt de referència

marinamontoya@puntdereferencia.org

www.puntdereferencia.org

